

ФОРМУВАННЯ НОВОЇ МЕРЕЖІ ГРОМАДСЬКОГО ТРАНСПОРТУ МІСТА ТЕРНОПІЛЬ

Громадський транспорт є важливою складовою інфраструктури міста. Він забезпечує безперешкодне пересування громадян до місця їхньої роботи, навчання чи проживання, й до будь-якої частини міської зони. Це невід'ємний елемент інфраструктури, адже на противагу приватному транспорту, користуватися яким може лише невелика частина громадян, міський громадський транспорт доступний для кожного: як для постійних жителів міста, так і для тих, хто тимчасово у ньому перебуває.

Науковці [1-3] зауважують на актуальності урахування аспектів сталого розвитку і «розумного» розвитку міста при розробці програм реформування громадського транспорту у містах. Оскільки від особливостей організації міської транспортної мережі буде залежати рівень комфортності умов життєдіяльності населення, необхідно здійснювати постійний моніторинг громадського транспорту міста, визначати його позитивні та негативні характеристики, реагувати на нові запити суспільства.

Розвиток системи громадського транспорту міста повинен відповідати міжнародним стандартам. По-перше, необхідно розвивати екологічно безпечний транспорт. Це передбачає розвиток системи тролейбусного руху, а також упровадження електробусів як складової міського громадського транспорту. По-друге, транспортні засоби мають бути пристосовані для перевезення громадян із особливими потребами, осіб з інвалідністю. Відповідно, автобуси і тролейбуси повинні бути низькопідлоговими або напівнизькопідлоговими й мати відповідне обладнання. По-третє, значна увага має приділятися таким елементам, як автоматичне голосове та письмове оголошення зупинок, наявність цифрового табло на зупинках із фіксуванням часу до прибуття маршрутного транспортного засобу, наявність додатку для відстежування руху транспорту в режимі реального часу та ін.

Для оновлення системи громадського транспорту Тернополя німецька компанія «Дорн'єр Інтернешнл» спроектувала нову мережу громадського транспорту міста із урахуванням побажань та пропозицій місцевих мешканців, підприємств та організацій. На її основі був оголошений конкурс для визначення перевізників за певними автобусними напрямками. У результаті система громадського транспорту Тернополя набула іншого вигляду. Перелік основних змін наведений у табл. 1.

Попередня мережа громадського транспорту містила 40 автобусних напрямів руху містом. У новому варіанті їхнє число зменшене до 33. Основним чином скорочення відбулося за рахунок об'єднання діючих напрямів руху

громадського транспорту. Число автобусних перевізників у місті не змінилося, але відбувся перерозподіл між ними автобусних напрямів.

Таблиця 1

Порівняльна характеристика мережі громадського транспорту міста
Тернопіль

Критерій	Стара мережа	Нова мережа
Кількість тролейбусних напрямків	10	10
Кількість автобусних напрямків	40	33
Кількість автобусних перевізників	10	10
Кількість автобусних напрямків, що обслуговуються комунальними підприємствами	14	17
Кількість автобусів, пристосованих для перевезення осіб з інвалідністю	3	Приблизно 90

Джерело: сформовано автром на основі [4-8]

Більшість напрямів руху будуть обслуговувати комунальні підприємства – «Тернопільелектротранс» та «Міськавтотранс». Ці перевізники розпочали закупівлю низькопідлогових автобусів середньої та великої місткості, пристосованих для перевезення інвалідів. Так КП «Тернопільелектротранс» упродовж 2019-2020 років закупив близько 20 автобусів марки MAN та 20 автобусів марки MAZ. КП «Міськавтотранс» взяло участь у проекті «Міський громадський транспорт України», в рамках якого за рахунок коштів Європейського інвестиційного банку будуть придбані 15 автобусів [6]. Крім того, приватні перевізники, згідно із угодами, укладеними із ними після завершення конкурсу, теж зобов'язані оновити рухомий склад, а саме – закупити автобуси середньої та великої місткості, призначені для перевезення осіб з інвалідністю. Внаслідок проведених змін відбудеться суттєве покращення системи громадського транспорту міста Тернополя. Транспортні засоби будуть обладнані засобами GPS-зв'язку, відеокамерами та системами автоматичного оголошення зупинок. Важливо, що низькопідлогові автобуси середньої та великої місткості є зручними не лише для осіб з інвалідністю, а й загалом для усіх користувачів, оскільки є більш зручними та просторими. Серед позитивних моментів варто відзначити, що комунальні автобуси будуть безоплатними для пільгових категорій: пенсіонерів, студентів та інших

Проведений аналіз реформування громадського транспорту Тернополя свідчить про позитивну динаміку розвитку транспортної інфраструктури міста. Крім того, важливим є урахування міжнародного досвіду переходу на безпечний для довкілля та інклюзивний транспорт.

Список використаних джерел

1. Монастирський Г., Борисяк О., Коцур А. Політика екологічної диверсифікованості у системі управління муніципальним транспортом. *Регіональні аспекти розвитку продуктивних сил України*. 2019. Вип. 24. С. 4-14

2. Іванечко Н. Р. Особистість і поведінка споживача транспортних послуг : монографія / за заг. наук. ред. Т.М. Борисової, Г.Л. Монастирського. Тернопіль: Економічна думка. 2019. 220 с. URL : http://dspace.tneu.edu.ua/bitstream/316497/37699/1/%21%21%21_Monograf_2019_Tema.pdf#page=60.
3. Монастирський Г., Борисяк О. Екологічні та енергоефективні підходи до забезпечення інноваційного розвитку муніципальної транспортної логістики. *Вісник Тернопільського національного економічного університету*. 2019. Вип. 4. С. 7-18
4. Оголошення про проведення конкурсу на перевезення пасажирів на автобусних маршрутах загального користування в Тернопільській міській територіальній громаді : додаток до рішення виконавчого комітету Тернопільської міської ради від 13.02.2020 р. №133.
5. Протокол засідання конкурсного комітету по визначенню перевізників пасажирів на автобусних маршрутах загального користування Тернопільської міської територіальної громади від 03.04.2020 року ; рішення виконавчого комітету Тернопільської міської ради від 15.04.2020 р. №322.
6. Ukraine – Ternopil: European Investment Bank – Purchase of new buses 2020/S 073 – 173720. Ukraine Urban Public Transport Project. URL : <https://ted.europa.eu/udl?uri=TED:NOTICE:173720-2020:TEXT:EN:HTML&src=0>
7. Борисова Т.М., Монастирський Г.Л. Marketing innovation activity of urban public transport: results of the empirical study. *Маркетинг та менеджмент інновацій*. 2018. № 3. С. 229-240 URL:https://essuir.sumdu.edu.ua/bitstream/123456789/68744/1/Borysova_marketing_innovation.pdf
8. Borysova T., Monastyrskiy G., Zielinska A., Barczak M. Innovation Activity Development of Urban Public Transport Service Providers: Multifactor Economic and Mathematical Model. *Marketing and Management of Innovations*, 4, 98-109. URL: <http://doi.org/10.21272/mmi.2019.4-08>